

Duurzaam wonen in Breda

Programma 3

Duurzaam wonen in Breda

Aantal inwoners op 1-1-2025

188.930

Energielabels woningen

87.800
Woningen

Vastgestelde
labels (RVO)

Label
A -B

28.950

Label
C of lager

28.865

Huishoudens

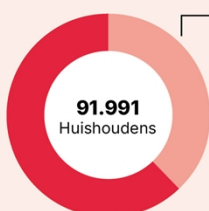
91.991

Aantal huishoudens

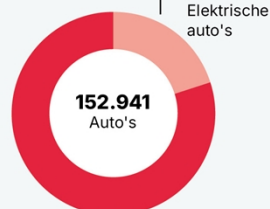
2,04

gemiddelde grootte
van een huishouden

40.717
Eenpersoonshuishoudens

Aantal auto's

Aantal publieke oplaadpunten in Breda

1.894

Fietsenstallingen met toezicht

7

Overdekte
fietsenstallingen

5

Beheer door
gemeente

2

Beheer door
NS

Inclusief pop-up-stallingen:
2 miljoen fietsparkeerders

272,8
km fietspad

500
Elektrische
deelscooters

Kengetallen 2024 / meest recente realisatiecijfers.
In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

**GEMEENTE
BRED**

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

Wonen

In 2024 is de woonvisie Thuis in Breda vastgesteld. In de bijbehorende woonagenda staan concrete maatregelen om deze visie uit te voeren. Dat leidt tot samenwerkingen en alliantieafspraken met belangrijke stakeholders. Deze resultaten dragen bij aan meer en sneller bouwen, vooral betaalbaar. Daarbij kiezen we voor een hoogstedelijk, levendig stadscentrum en voor veerkrachtige, groene dorpen en wijken.

Parkeren

- De parkeertarieven zijn in 2024 niet geïndexeerd.
- We hebben meer tijdelijke stallingen gebouwd bij evenementen. Ook hebben we een tijdelijke en een structurele stalling weggezet in het Ginneken.
- Het project om samen met de NS extra fietsparkeercapaciteit te realiseren heeft vertraging opgelopen.
- In 2024 zijn Sportpark 1 en de Tuinen van Genta gereguleerd.
- Op en rond het Nonnenveld is sinds 3 februari 2025 een vergunningengebied ingesteld.
- De parkeerstrategie hangt nauw samen met stedelijke ontwikkeling, woningbouw en onze visie op de binnenstad. In 2025 worden de uitgangspunten bepaald, in 2026 volgt de strategie.
- Eind 2024 zijn we gestart met het vervangen van de parkeerapparatuur in de parkeergarages. In Q2 2025 wordt dit project afgerond.
- De voorbereiding van de upgrade van de Baronesgarage kost meer tijd dan verwacht. Deze wordt niet eerder uitgevoerd dan de 2e helft van 2025.

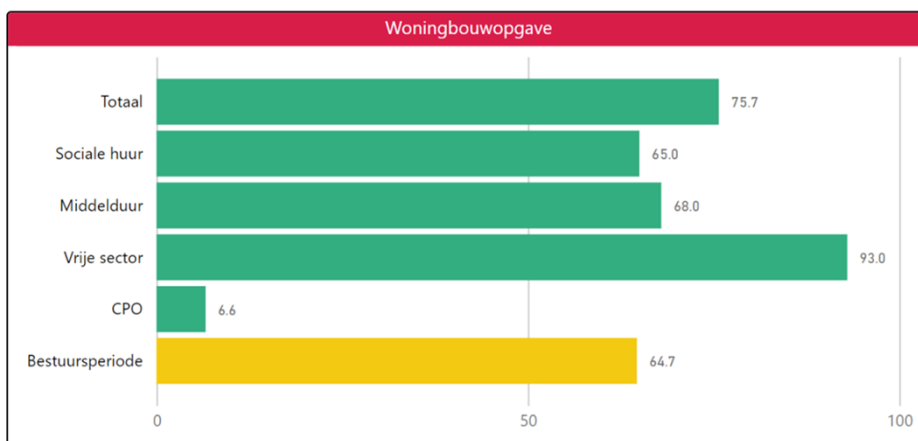
Thema Wonen in Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

We willen dat alle inwoners van Breda een betaalbare en duurzame woning hebben, die voldoet aan hun wensen en behoeften. Nu en in de toekomst. Dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommige doelgroepen hebben het lastig op de woningmarkt. Dat geldt vooral voor huishoudens die zijn aangewezen op sociale huurwoningen, middeninkomens, starters en aandachtsgroepen. Voor hen hebben we samen met de corporaties en marktpartijen hard gewerkt aan het behalen van de woningbouwopgave uit het bestuursakkoord: 6000 woningen naar harde plannen, waarvan 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. Daarnaast hebben we het beleidsinstrumentarium op orde gebracht.

Woningbouwopgave (excl. tijdelijke woningen)

Dit is eind 2024 de stand van zaken van de woningbouwopgave (excl. tijdelijke woningen) uit het bestuursakkoord (juni 2022-juni 2026):

- 4542 totaal, 76% van de opgave
- 1170 sociale huur, 65% van de opgave
- 1631 middelduur, 68% van de opgave
- 1674 vrije sector, 93% van de opgave
- 67 woningen hebben een onbekende prijscategorie

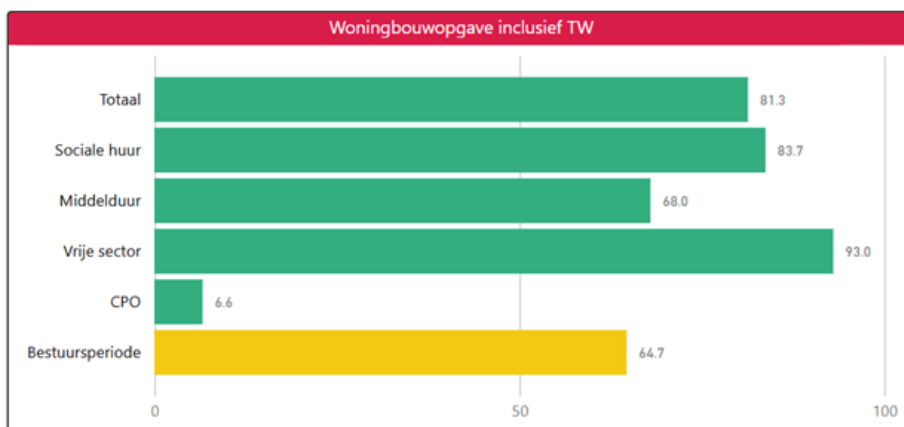
Van deze 4542 woningen is 26% sociale huur, 36% middelduur en 37% vrije sector. Van 1% is de prijscategorie nog onbekend. Dit is exclusief de projecten met tijdelijke woningen.

In 2024 zijn 2334 woningen naar harde plannen gebracht. Dit is het hoogste jaarlijkse aantal in deze bestuursperiode. Hiervan is 31% sociale huur, 37% middelduur en 31% vrije sector. Van 1% is de prijscategorie nog onbekend.

In 2024 zijn 513 woningen opgeleverd: 178 sociale huur, 61 middelduur en 228 vrije sector. Van 46 woningen is de prijscategorie nog onbekend. Dit is 35% sociale huur, 12% middelduur en 44% vrije sector. Van 9% is de prijscategorie nog onbekend. Naast deze toevoeging zijn 31 woningen gesloopt, waarvan 2 middelduur, 10 vrije sector en 19 van een onbekende prijscategorie.

Woningbouwopgave (incl. tijdelijke woningen)

Dit is eind 2024 de stand van zaken van de woningbouwopgave (incl. tijdelijke woningen) uit het bestuursakkoord (juni 2022-juni 2026):

Het aantal opgeleverde woningen is achtergebleven ten opzichte van eerdere jaren. Deze bouwdip is landelijk te zien en wordt vooral veroorzaakt door marktontwikkelingen die zich vanaf 2022-2023

hebben ingezet, zoals een oplopende rente, fors stijgende (bouw)kosten en onzekerheid door veranderende wetgeving. Bezwaar- en beroepsprocedures hebben ook tot een vertraging geleid.

Daartegenover staat dat we met de toegekende middelen vanuit de Startbouwimpuls (€ 6,1 miljoen) juist 6 projecten vlot hebben getrokken. De bouw daarvan is inmiddels gestart. De verwachting is dat het aantal opgeleverde woningen de komende jaren gemiddeld (ruim) boven de 1000 per jaar uitkomt. Daarmee is de bouw dip dan weer ingelopen. Verder zijn in 2024 55 tijdelijke woningen aan de Claudius Prinsenlaan 12 opgeleverd en is de bouw gestart van 314 tijdelijke woningen aan de Frankenthalerstraat en Stadionstraat (zie ook 'grote woonprojecten in de stad').

In 2024 hebben we de regio versterkt door intensiever samen te werken binnen De Baronie en door samen met Hart van Brabant op te trekken in de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT). Binnen de SRBT-woondeal hebben we ons ingezet voor een vervolg op de regionale versnellingstafel en een meer evenredige verdeling. Ook is besloten om over te gaan op een nieuw regionaal monitoringssysteem. We zetten ons in om een evenredige bijdrage te leveren aan de afgesproken regionale woningbouwambities.

In 2024 is de tussenvoorziening Ingenhousz in gebruik genomen voor de huisvesting van 200 ontheemde Oekraïners en statushouders. Verder is de woonzorgvoorziening aan de Wilhelminasingel in gebruik genomen voor de huisvesting van 12 mensen met een lichte zorgvraag die uit de doorstroomvoorziening komen. Ook is het onderzoek gestart voor de ingebruikname van 10 tijdelijke woningen voor jongvolwassenen zonder vaste woon- of verblijfplaats en 2 woonplekken voor mensen die uitstromen uit de voorzieningen voor maatschappelijke opvang.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Woonvisie

Op 27 juni heeft de gemeenteraad de woonvisie Thuis in Breda vastgesteld. De woonagenda maakt hier deel van uit. Hierin staat hoe we ons woonbeleid verder uitvoeren. De gemeenteraad heeft meerdere moties aangenomen bij de vaststelling van de woonvisie. In lijn met de motie 'Van visie naar uitvoering' maakt de voortgang van de woonagenda en de uitvoering van de aangenomen moties deel uit van de planning- en controlcyclus. In de woonvisie staan plannen en maatregelen om ervoor te zorgen dat het in Breda fijn en betaalbaar wonen blijft. Dit zijn enkele belangrijke punten:

- We kiezen voor een hoogstedelijk, levendig stadscentrum en voor vitale, groene dorpen en wijken.
- We gaan meer en sneller bouwen, vooral betaalbare woningen.
- We maken meer mogelijk met bestaande woningen: delen, splitsen of optoppen.
- We bieden ruimte voor collectieve woonvormen, waar bewoners naar elkaar omkijken en echt samenleven.

Woonagenda

In de woonagenda staan de concrete maatregelen die we nemen. De woonagenda laat ook zien welke beleidsstukken we opleveren om de woonvisie uit te voeren. Verder zijn de samenwerkingsverbanden nader beschreven, waaronder het regionaal transferpunt en de samenwerking met zorg- en welzijnspartners en corporaties binnen het PACT. In de tweede helft van 2024 hebben we gewerkt aan de volgende acties uit de woonagenda:

- **Alliantieafspraken**
Begin juli zijn de prestatieafspraken tussen de gemeente, de drie woningcorporaties en de huurdersorganisaties (GHK) ondertekend. In deze alliantie is afgesproken dat we werken aan veerkrachtige wijken, zoals de Hoge Vucht en Heusdenhout. Dit doen we via een integrale aanpak, met een diverse woningvoorraad, met een andere instroom van nieuwe bewoners en door optimaal samen te werken aan een leefbare woonomgeving. De

alliantie draagt actief bij aan bestaanszekerheid, vooral door te sturen op betaalbare woonlasten. De ambitie is om jaarlijks gemiddeld 450 sociale huurwoningen en 50 woningen in het middeldure segment te (gaan) bouwen. Duurzaamheid staat centraal met projecten voor circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit. De alliantiepartners richten zich ook op de huisvesting van aandachtsgroepen en verbeteren de samenwerking bij complexe casuïstiek onder regie van de gemeente.

- **Meer regie op woonruimteverdeling**

Samen met de corporaties bereiden we vanuit Verbeter Breda een pilot voor met positief toewijzen in de Hoge Vucht. Met deze pilot doen we ervaring op met de mogelijkheden om via woningtoewijzing de kanselijkheid in deze wijk te bevorderen.

- **Vitale beroepsgroepen**

Eind 2024 hebben we met de Bredase corporaties afgesproken dat zij zorgverleners en onderwijzers voorrang gaan geven bij de toewijzing in de sociale huur.

- **Woningdelen**

In lijn met de motie over 'laaghangend fruit' zijn we in 2024 gestart met een pilot rondom woningdelen. Dit najaar zijn de eerste sleutels overhandigd van een 'Friends-woning', waarbij starters samen een woning delen.

- **Huurteam**

In het kader van de Wet goed verhuurderschap (1 juli 2023) en de Wet betaalbare huur (1 juli 2024) hebben we een (extern) huurteam ingezet. Zij bieden melders (gratis) juridische dienstverlening en ondersteuning.

- **Starterslening**

Eind december is besloten om de voorwaarden voor startersleningen aan te scherpen en is € 5 miljoen extra budget beschikbaar gesteld. In totaal zijn in 2024 249 leningen verstrekt en is de laatste € 1 miljoen aangebroken. Dit hoge aantal leenaanvragen is een gevolg van de enorme behoefte aan woningen en is nooit eerder voorgekomen. Het aanscherpen van de voorwaarden heeft niet tot een zichtbare daling van het aantal leenaanvragen geleid. De starterslening is eind 2024 opnieuw aangescherpt en de verordening is hierop aangepast. Hierdoor kunnen alleen Bredase starters nog in aanmerking komen voor deze lening.

- **Studentenhuisvesting**

Tijdens een raadsinformatieavond is de Landelijke Studentenmonitor van Kences toegelicht. Het onderwerp studentenhuisvesting wordt de komende tijd wat steviger geagendeerd.

- **Woonwagenbeleid**

In 2024 hebben vooral gewerkt aan een uitbreiding van het aantal woonwagenstandplaatsen en het transparanter laten verlopen van de toewijzing daarvan. Om tot een goede afstemming met de bewoners te komen, hebben we een klankbordgroep opgezet. Verder is een verkenning uitgevoerd naar een verruiming van het aantal standplaatsen. Daaruit is gebleken dat er maximaal 26 nieuwe standplaatsen op bestaande woonwagenlocaties kunnen worden toegevoegd.

- Om tot een goede afstemming met de bewoners te komen, is een klankbordgroep opgericht. De opkomst en betrokkenheid van de mensen is groot en de gesprekken zijn constructief van aard.
- Verder is een verkenning uitgevoerd naar een verruiming van het aantal standplaatsen, die eind augustus 2024 is afgerond. Daaruit is gebleken dat er maximaal 26 nieuwe standplaatsen op bestaande woonwagenlocaties kunnen worden toegevoegd. In de laatste maanden van 2024 zijn de eerste voorbereidingen hiervoor getroffen. Op alle bestaande locaties moet namelijk een ruimtelijke procedure gevoerd worden om tot de gewenste functiewijziging te komen. Er is een bureau geselecteerd dat de onderzoeken gaat uitvoeren. Onderzoeken die in eigen beheer uitgevoerd

kunnen worden en de gedetailleerde uitwerking van de beoogde uitbreidingen zijn eind 2024 gestart.

Naast het toevoegen van 26 nieuwe woonwagendplaatsen, verkennen we ook de mogelijkheden tot het realiseren van nieuwe woonwagendlocaties.

- In 2024 zijn door het college nieuw toewijzingsregels voor woonwagendplaatsen vastgesteld. Deze wordt in overleg met woonwagendbewoners verder verfijnd. In de toewijzingsregels criteria vast om de volgorde van toewijzing aan mensen, die op de lijst van geregistreerde standplaatszoekenden staan, te bepalen. In Breda hanteren we, evenals in vrijwel alle gemeenten, het principe van het doorgeven van een standplaats op basis van de eigen bloedlijn. Met toewijzingsregels brengen we het huisvestingsbeleid voor woonwagendbewoners van de gemeente Breda nog verder in lijn met de landelijke handreiking en sluiten we aan op de motie van de gemeenteraad.
- **Wonen en zorg**

Met gemeenten in de Baronie, zorg- en welzijnspartijen en corporaties hebben we in 2024 gewerkt aan de voorbereiding van een nieuw regionaal afsprakenkader over wonen en zorg. Lokaal wordt de samenwerking binnen het PACT Wonen & Zorg in 2025 vernieuwd. Hoe de nieuwe samenwerking wordt vormgegeven hangt af van wat er regionaal wordt opgepakt.
- **Doorstroming**

In de 2e helft van 2024 zijn we gestart met de voorbereiding van een aanpak voor doorstroming door vergrijzing (binnen het PACT Wonen & Zorg). We gaan een (pre)mantelzorgbeleid opstellen.
- **Volkshuisvestingsfonds**

In oktober 2023 heeft de gemeente Breda voor 5 (deel)projecten een aanvraag ingediend voor een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds (€ 17,9 miljoen). Uiteindelijk hebben we voor 4 van de 5 (deel)projecten € 16,1 miljoen toegekend gekregen. Dit geld zetten we onder meer in voor:

 - de verduurzaming van 760 woningen en ingrepen in de openbare ruimte en de collectieve maatschappelijke voorzieningen in Tuinzigt
 - de verbetering en verduurzaming van 217 woningen van particuliere eigenaren ('gespikkeld bezit') in Prinsenbeek en Brabantpark
 - de verduurzaming en verbetering van 250 woningen en de leefomgeving in Tuinzigt, de Hoge Vucht en Doornbos-Linie
 - de herstructurering van woningen in Overakker en Brabantpark (inponen van het gespikkeld bezit van corporaties).
- **Verduurzaming**

Binnen de alliantie hebben we met de corporaties afspraken gemaakt over de verduurzaming van hun woningbezit. In 2024 hebben zij een aantal projecten voor groot onderhoud afgerond, waarbij eengezinswoningen zijn verduurzaamd. Ook gespikkeld bezit heeft een kans gekregen om hieraan deel te nemen. In totaal zijn in 2024 zo'n 1800 woningen verduurzaamd of is daar in ieder geval een begin mee gemaakt.

In december 2024 zijn wijkenergieplannen (WEP's) vastgesteld voor de wijken Wisselaar, Biesdonk, Doornbos-Linie en Tuinzigt.

WAT ZIJN DE RISICO'S?

Voor dit thema zijn geen specifieke risico's.

INDICATOREN

Programma 3

De jaarrekening 2024 bevat in totaal 113 (beleids)indicatoren, de zogenaamde 'Bredase set'. Deze wordt jaarlijks herijkt. Deze Bredase set is in de tekst verdeeld over de diverse programma's en thema's en is opgebouwd uit 21 landelijk verplichte en 92 Bredase indicatoren. Hiervan bevat dit programma in totaal 20 beleidsindicatoren, waarvan er 6 landelijk verplicht zijn. In deze jaarrekening wordt voor alle indicatoren peildatum januari 2025 gehanteerd of de meest actuele datum als de informatie over 2024 nog niet beschikbaar is.

Indicator: Prettig wonen (auditnr 56)

Omschrijving: Rapportcijfer prettig wonen in de buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
7,7		7,7	7,7	

Toelichting: Voor 2024 is voor deze indicator geen realisatiewaarde beschikbaar. We meten dit éénmaal per 2 jaar in de oneven jaren.

Indicator: Duurzaam wonen (auditnr 57)

Omschrijving: % woningen in Breda dat geen gasaansluiting heeft

Bron:

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
		6	-	

Toelichting: De pilot is in 2023 afgerond. Voor 2024 zijn er geen nieuwe cijfers beschikbaar. Deze indicator komt in de Begroting 2026 te vervallen, omdat er geen betrouwbare realisatiecijfers beschikbaar zijn.

Indicator: Zoektijd woningzoekenden (auditnr 58)

Omschrijving: Zoektijd woningzoekenden alle reactiemodellen in jaren (inschrijfduur en loting)

Bron: Jaarrapportage Klik voor wonen

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
2,4	2,7	2,8	2,7	3

Toelichting: De gemiddelde zoektijd in Breda in 2024 was 3,0 jaar. De gemiddelde inschrijftijd was 6,7 jaar.

Indicator: Nieuw gebouwde woningen (auditnr 59)

Omschrijving: Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
6,2	8,2	11,2	-	

Toelichting: Er is voor 2024 nog geen realisatiewaarde gepubliceerd voor deze landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar stuurt op basis van andere indicatoren zoals bijvoorbeeld harde planvoorraad woningen en opleveringen woningen.

Indicator: Demografische druk (auditnr 60)

Omschrijving: Groene en grijze druk (percentage jongeren tot 20 jaar en ouderen van 65 jaar of ouder ten opzichte van bevolking van 20 tot 65 jaar)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
66,9	66,8	66,8	-	66,3

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Woonlasten éénpersoonshuishoudens (auditnr 61)

Omschrijving: Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
691	745	715	-	736

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Woonlasten meerpersoonshuishoudens (auditnr 62)

Omschrijving: Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
804	861	833	-	861

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Gemiddelde WOZ-waarde (auditnr 63)

Omschrijving: WOZ-waarde woningen in duizend euro

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
313	336	381	-	390

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Voor 2024 gaat het om een voorlopig realisatiecijfer.

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de goedkope klasse (auditnr 64)

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de goedkope prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
2.877	2.863	2.384	Minimaal 2.700 en maximaal 2.900	1.721

Toelichting: Het aantal sociale huurwoningen in de goedkope klasse is in 2024 verder afgenomen tot 1.721 op peildatum 31 december 2024. Dat is lager dan de gewenste bandbreedte (minimaal 2.700 en maximaal 2.900).

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de betaalbare klasse (auditnr 65)

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de betaalbare prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
14.897	14.921	17.715	Minimaal 16.000 en maximaal 17.250	17.141

Toelichting: Op 31 december 2024 was het aantal sociale huurwoningen in de betaalbare klasse 17.141. Hiervan vallen 15.042 onder de 1e aftoppingsgrens en 2.099 onder de 2e aftoppingsgrens. De streefwaarde voor 2024 is gerealiseerd.

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de bereikbare klasse (auditnr 66)

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de bereikbare prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
4.218	4.218	3.006	Tussen de 2.500 en 3.300	4.344

Toelichting: Op 31 december 2024 was het aantal sociale huurwoningen in de bereikbare klasse 4.344. Dat valt buiten de bandbreedte voor deze indicator die destijds als streefwaarde voor 2024 is bepaald. Het totaal aantal sociale huurwoningen is in 2024 uitgekomen op 23.206. dit is een toename van 101 ten opzichte van 2023 (23.105).

Indicator: Omgevingsvisie (auditnr 2205)

Omschrijving: De indicator in de begroting loopt gelijk op met indicatoren in de Omgevingsvisie zelf

Bron: Nader te bepalen

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
			nog niet van toepassing	

Toelichting: In 2024 zijn de voorbereidingen gestart voor een eerste evaluatie van de Omgevingsvisie 2040. Hierin wordt o.a. inzicht geboden in de voortgang en de bruikbaarheid van alle in de Omgevingsvisie genoemde indicatoren, waaronder deze.

Thema Verdeling beschikbare ruimte

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) werkt nog steeds gebrekkig. Dankzij de Tijdelijke Alternatieve Maatregel IMRO (TAM-IMRO) kunnen we ruimtelijke procedures die de ambities van de stad ondersteunen toch faciliteren. Zo kunnen wijzigingen van het omgevingsplan alsnog in procedure gebracht worden. De participatie bij deze initiatieven vindt plaats volgens de aangepaste participatieleidraad.

Het casco voor het omgevingsplan Breda is in een vergevorderd stadium. Hiermee kunnen de eerste gebiedsgerichte omgevingsplandelen worden opgesteld.

Bij de integrale afweging bij ruimtelijke initiatieven hanteren we de normen en uitgangspunten uit de Omgevingsvisie 2040 en de onderliggende beleidsstukken, zoals het Groenkompas en de nota Parkeernormen Breda 2021.

Faciliterende projecten zijn in principe budgetneutraal: alles wat we uitgeven wordt in rekening gebracht bij de initiatiefnemer. Voor het project Hero is echter een tekort van € 0,1 miljoen ontstaan door complexere planontwikkeling. Door de toekenning van de SBI-subsidie was het mogelijk om in 2024 te starten met de bouw van de eerste fase met 180 appartementen.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

We hebben een werkwijze ontwikkeld om wijzigingen in het tijdelijke omgevingsplan te kunnen verwerken via TAM-IMRO.

We zijn gestart met de gebiedsgerichte opbouw van het omgevingsplan. Om te komen tot een integraal omgevingsplan Breda zorgen we voor de gecoördineerde inzet van meerdere beleidsvelden. De verantwoordelijke afdeling huurt expertise in bij andere beleidsafdelingen om samen te werken aan een samenhangend omgevingsplan.

RISICO'S

Het DSO functioneert nog steeds niet naar behoren, terwijl het al wel in werking is getreden. De inzet van TAM-IMRO-plannen bleek nodig om ruimtelijke initiatieven en projecten te kunnen faciliteren. Zodra het DSO wél goed werkt, moet deze informatie worden omgezet naar de DSO-standaarden. Dit gaat tijd, capaciteit en geld kosten.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

Thema Grote woonprojecten in de stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In 2024 zijn weer veel nieuwe woningen opgeleverd. De stand van zaken vindt u in de paragraaf Wonen in Breda.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Vanuit de Bredase Woon- en Bouwagenda hebben we samen met de woningcorporaties en marktpartijen gewerkt aan de doelstelling uit het bestuursakkoord: 6000 woningen naar harde plannen, waarvan 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. In 2024 zijn 2334 woningen naar harde plannen gebracht. Dit is het hoogste jaarlijkse aantal in deze bestuursperiode. In de afbeelding hieronder is dit in beeld gebracht.

In 2024 zijn de eerste tijdelijke woningen van deze bestuursperiode opgeleverd. Dit waren er 55 aan Claudius Prinsenlaan 12. Ook is een begin gemaakt met het plaatsen van tijdelijke woningen aan de Stadionstraat (192 stuks) en de Frankenthalerstaat (123 stuks). Voor 22 tijdelijke woningen aan het Kadijkje is de omgevingsvergunning verleend en is gestart met het bouwrijp maken. Voor 92 woningen aan de Donkerstraat is een haalbaarheidsbesluit genomen en zijn de voorbereidingen gestart voor het plaatsen van de woningen in 2025. Voor de plaatsing van tijdelijke woningen aan de Bredestraat wordt een extra milieuonderzoek uitgevoerd. Het plan is hierop aangepast. Het college heeft een besluit genomen over het starten van een haalbaarheidsonderzoek naar de locatie aan de Woestenbergsesweg. Tot slot is gezocht naar extra locaties om de doelstelling van 750 tijdelijke woningen volledig te kunnen halen.

Het Bestedingsplan Wonen & Gebiedsontwikkeling 2023-2026 is verder uitgevoerd. De investeringen zijn bijna volledig ingezet voor de ontwikkeling van de grote gebiedsprogramma's 't Zoet, Centrum-Oost, Gasthuisvelden en Bavel. Van de beschikbare € 14 miljoen is tot nu toe zo'n € 11 miljoen gevoteerd. Naar verwachting zijn eind 2026 alle middelen gevoteerd en besteed aan deze grote programma's. Vooral voor 't Zoet/Havenkwartier zijn naar verwachting nog meer middelen nodig. De exploitatiemiddelen zijn vooral ingezet voor tijdelijke woningen, het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP), extra ambtelijke capaciteit en locatiegebonden impulsen voor sociale huur.

RISICO'S

Door alle inspanningen van afgelopen jaar houden we zicht op het halen van onze doelstellingen: 6000 woningen naar harde plannen brengen en de bouw van 750 tijdelijke woningen. Hiervoor blijven echter extra inspanningen nodig, samen met de Bredase woningcorporaties en met marktpartijen om de projecten ook echt uit te voeren. Ontwikkelingen in de bouw zetten de planning en de haalbaarheid onder druk. Denk aan stijgende kosten en de recente stikstofuitspraken.

INDICATOREN

Indicator: Opleveringen woningen (auditnr 67)

Omschrijving: Gerealiseerde woningbouw (bruto toevoeging)

Bron: Gemeente Breda, afdeling Ruimte

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
851	971	1.167	1.500	513

Toelichting: Het aantal opgeleverde woningen is lager dan eerdere jaren. Deze bouwdip is landelijk te zien. Verwachting is dat deze bouwdip wordt ingelopen, omdat de verwachte oplevering van woningen komende jaren gemiddeld (ruim) boven de 1.000 is.

Indicator: Harde planvoorraad woningen (auditnr 2204)

Omschrijving: Het aantal woningen in harde planvoorraad

Bron: Gemeente Breda, afdeling Ruimte

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
4.050	3.395	4.335	5.000	6.481

Toelichting: De streefwaarde van 5.000 is daarmee gehaald en zelfs ruimschoots overtroffen. Het totaal aantal woningen in de harde planvoorraad is fors toegenomen op de peildatum van 31 december. Dit maakt een hogere woningbouwproductie mogelijk.

Thema Bereikbaar Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Mobiliteit en openbaar vervoer

In 2024 hebben we de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de gemeente Breda op niveau weten te houden, ondanks alle werkzaamheden aan doorgaande routes, zoals bij de Nieuwe Mark en de Vlaszak. Door de afsluitingen en omleidingen voor de aanleg van de Nieuwe Mark hebben we ook meer inzicht gekregen in de verkeersstromen door de binnenstad.

Om de doorstroming van het verkeer verder te verbeteren, hebben we meerdere verkeersregelininstallaties beter afgesteld. Verder is er (weer) meer ruimte gekomen voor langzaam verkeer, vooral voor fietsers.

Bij de grote gebiedsontwikkelingen hebben we vervolgstappen gezet op het gebied van mobiliteit. We hebben de planvorming afgerond voor meerdere projecten die in 2025 in uitvoering komen.

We hebben de kaders uitgewerkt voor de haalbaarheidsstudie voor de Visie Noordelijke Rondweg. We hebben de uitvoering van deze haalbaarheidsstudie aanbesteed. De gunning vindt plaats in 2025.

Binnen de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) is het zogenoemde meerjarig multimodaal mobiliteitspakket afgerond en vastgesteld (M3P SRBT). Het definitieve document is tijdens het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT) met het Rijk besproken. Een van de belangrijke opgaven in het M3P SRBT is de mobiliteitstransitie versnellen, waarmee een samenhangend pakket wordt gemaakt gericht op het creëren van meer nabijheid en op minder, schoner, efficiënter en veiliger verplaatsen. Verder wordt ingezet op het principe dat reizigers bewuste keuzes maken voor de (dagelijkse) reis die zij maken, waarbij de ene keer de auto het handigste vervoersmiddel is en de andere keer de fiets of het Openbaar Vervoer. In het M3P SRBT is een pakket aan maatregelen opgenomen voor alle modaliteiten, waarbij het duidelijk is dat niet alle maatregelen tegelijk tot uitvoering kunnen komen. Voorbeelden van opgenomen maatregelen zijn voor de auto de aanpak van de Noordelijke Rondweg en een betere aansluiting van het (regionale) verkeer op de A16. Voor het openbaar vervoer zijn maatregelen als het versterken van het stedelijk en regionaal HOV, de BRT Breda-Gorinchem-Utrecht en de spoorverdubbeling traject Breda-Tilburg opgenomen. Terwijl voor actieve mobiliteit, met name fiets, naast het versterken van het stedelijke (fiets)netwerk ook wordt gekeken naar uitbreiding van het regionale (fiets)netwerk. Het document vormt onze inbreng voor de multimodale mobiliteitsagenda (MMA) die het Rijk gaat opstellen. Breda neemt deel aan de werksessies om te komen tot een MMA. In 2024 hebben we hiervoor een aanzet gemaakt, die moet leiden tot een afgeronde MMA in 2025.

Tijdens het BO-MIRT is ook het 'no regret-pakket A58' vastgesteld. Het Rijk heeft het zogenoemde restbudget van de tracédelen A58 Galder-Sint Annabosch en A58 Breda-Tilburg ter beschikking gesteld. Hiermee kunnen mobiliteitsmaatregelen worden genomen om het uitstel van de aanpak van de A58 te verzachten. Denk daarbij aan grotere congestie en mogelijk sluipverkeer. Arriva heeft haar plannen voor de nieuwe OV-concessie 2025-2035 aangekondigd. We zijn gestart met de voorbereidende werkzaamheden om dit nieuwe lijnennet mogelijk te maken. Ondanks de beperkte financiën voor spoorvervoer zijn we in gesprek met het Rijk, NS en ProRail om verbeteringen voor elkaar te krijgen. Een mooi voorbeeld hiervan is de Bus Rapid Transport Breda-Gorinchem-Utrecht, die tijdens het BO-MIRT van november met het Rijk is besproken en waarover afspraken zijn gemaakt.

Arriva heeft haar plannen voor de nieuwe OV-concessie 2025-2035 aangekondigd. We zijn gestart met de voorbereidende werkzaamheden om dit nieuwe lijnennet mogelijk te maken. Ondanks de beperkte financiën voor spoorvervoer zijn we in gesprek met het Rijk, NS en ProRail om verbeteringen voor elkaar te krijgen. Een mooi voorbeeld hiervan is de Bus Rapid Transport Breda-Gorinchem-Utrecht, die tijdens het BO-MIRT van november met het Rijk is besproken en waarover afspraken zijn gemaakt.

Parkeren

We hebben een succesvol jaar achter de rug qua parkeren. Het aantal parkeerders groeide en het lukte ons steeds beter om de juiste parkeerder op de juiste plek te krijgen. We hebben onder meer de parkeerregulering uitgebreid in Sportpark en de Tuinen van Genta en boden adequate (fiets)parkeervoorzieningen. Samen met onze handhavers zorgden we ervoor dat Breda een gastvrije en bereikbare stad bleef.

Daarnaast hebben we ons in 2024 voorbereid op een enorme slag die we in 2025 gaan slaan. We verbeteren daarbij onze dienstverlening aan de parkeerders en treffen voorbereidingen om de regulering van de schil te vervolmaken. Het college heeft belangrijke besluiten genomen over de harmonisering en regulering die in 2025 stapsgewijs worden ingevoerd. Daarnaast zijn we drie aanbestedingen gestart om de parkeergarages en de apparatuur op straat toekomstbestendig en duurzaam te vernieuwen.

De mobiele stallingsconcepten zijn niet meer weg te denken uit het straatbeeld. Bij feesten als carnaval en Koningsdag leveren die een belangrijke bijdrage aan de openbare orde en veiligheid. Ook bij andere evenementen is het een goede manier om grote publiekstromen te faciliteren en het stallen van fietsen te reguleren. Tot slot zijn er plekken in de openbare ruimte die in het sport- en zomerseizoen gebaat zijn bij een tijdelijke stalling om de overlast voor andere gebruikers van de openbare ruimte te beperken. Ook hier worden de mobiele stallingen voor ingezet.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Mobiliteit en openbaar vervoer

Fysieke infraprojecten

We hebben meerdere projecten uitgevoerd om de verkeersveiligheid en de doorstroming van het verkeer te verbeteren. De twee meest opvallende zijn de aanleg van de dubbele rotonde op de Graaf Hendrik III laan en de herinrichting van de Marialaan/Allerheiligenweg, inclusief de aanleg van een rotonde. Nu iedereen eraan gewend is, zien we op beide locaties een betere en veiligere doorstroming. Samen met gemeente Etten-Leur bouwden we een fietsbrug over de Halsche Vliet, waardoor er een nieuwe fietsverbinding is ontstaan tussen beide gemeenten. Ook hebben we de laatste fysieke ingrepen doorgevoerd aan het doseersysteem voor de Oosterhoutseweg.

Sommige projecten konden in 2024 nog niet van start gaan. Bijvoorbeeld omdat de voorbereidingen meer tijd kostten dan voorzien, of omdat de uitvoering werd verschoven vanwege de planning en de bereikbaarheid. Daardoor start de uitvoering pas in 2025. Het gaat hierbij onder meer om de aanleg van een rotonde aan de Heksenwiellaan/Emerparklaan, de snelfietsroute langs de St. Ignatiusstraat en de aanleg van een tweede strook om vanaf de Nieuwe Kadijk linksaf te slaan naar de Kapittelweg. Voor de meeste van deze projecten hebben we de voorbereidingen in 2024 afgerond. Voor de herinrichting van de Beverweg en de fietsbrug over de singels loopt de planfase nog door in 2025.

Verder hebben we voor meerdere projecten de planfase inclusief participatie afgerond, zodat we in 2025 kunnen starten met de uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn de herinrichting van de Blauwe Keiweg en de Sint Annastraat.

Mobiliteitsopgaven bij gebiedsontwikkelingen

Voor de grote gebiedsontwikkelingen werkten we verder aan de mobiliteitsopgaven. Zo hebben we voor 't Zoet het ruimtelijk raamwerk uitgewerkt met daarin de fysieke maatregelen op hoofdlijnen die nodig zijn om het gebied te ontsluiten en de mobiliteitstransitie mogelijk te maken.

Voor de Gebiedsvisie Bavel 2040 zijn we gestart met de themagroep voor het speerpunt 'gezonde en duurzame mobiliteit'. Hierbij hebben we samen met de vertegenwoordigers uit Bavel een werkproces opgezet en werkten we samen aan de mobiliteitsopgave voor het dorp. Daarnaast hebben we gewerkt aan de ontsluitingsvraagstukken bij de planvorming voor de grotere gebiedsontwikkelingen binnen het programma.

Voor de programma's Centrum-Oost, Gasthuisvelden en CrossMark hebben we mobiliteit en bereikbaarheid integraal opgepakt binnen de gebiedsontwikkelingen en -projecten. De verstedelijking en verdichting rondom het NS-station en andere centrumfuncties is een van de belangrijkste voorwaarden voor de mobiliteitstransitie. Daarbij komt het nabijheidsprincipe uit de mobiliteitsvisie tot uiting.

In de binnenstad hebben we gewerkt aan mogelijke maatregelen die een antwoord geven op de motie 'Minder verkeer in de binnenstad'. Hierbij zijn de ervaringen en cijfers van de werkzaamheden aan de Vlaszak en de Nieuwe Mark gebruikt. Samen met ondernemers en bewoners zijn we gekomen tot een aantal concrete verkeersmaatregelen.

We wilden het (regionale) doorgaande verkeer door Prinsenbeek (nog) beter in beeld krijgen. Daarom hebben we een aanvullende verkeersanalyse uitgevoerd, in samenwerking met de ontwikkelende partijen van Beeks Buiten. Deze analyse heeft geleid tot oplossingsrichtingen voor de korte en (middel)lange termijn, die begin 2025 verder worden uitgewerkt.

Verkeersveiligheid

We voerden meerdere acties uit vanuit het Actieplan Verkeersveiligheid. Denk aan de aanleg van zebrapaden en een as verspringing aan de Prins Hendrikstraat en het aanbrengen van drempels bij de Bergschot en de Aanstede (Teteringen). Bij diverse basisscholen (zoals De Eerste Rith, De Wisselaar en De Wegwijzer) troffen we maatregelen om de veiligheid te verhogen. We zorgden daar voor betere oversteekplaatsen en een andere inrichting van de parkeerplaatsen. Ook elders hebben we oversteekplaatsen verbeterd. Daarnaast hebben we op 45 locaties fietspaden aangepast en paaltjes verwijderd.

Tot slot hadden we aandacht voor educatie en voorlichting. Inmiddels zijn 38 scholen aangesloten bij het BrabantsVerkeersVeiligheidslabel. In samenwerking met Zorg voor Elkaar zijn er 3 ouderenbijeenkomsten georganiseerd over veilig fietsen. Ook is op 6 locaties de ValOpShop ingezet.

Taxi

In 2023 hebben we de taxiverordening voor de opstapmarkt geëvalueerd. Afgelopen jaar hebben we gewerkt aan de herziening daarvan. De uitwerking hiervan kost echter meer tijd dan voorzien. Hierdoor kan deze verordening pas in 2025 worden aangeboden aan de raad. Daarna kunnen we de aanpassingen doorvoeren en de nieuwe taxiverordening implementeren.

Ook in 2024 hebben we op vrijdag- en zaterdagavond taxistewards ingezet voor de handhaving, vooral bij de standplaats aan de Prinsenkade.

Openbaar vervoer

Busvervoerder Arriva heeft de OV-concessie 2025-2035 gewonnen. In de zomer van 2024 hebben zij hun herziene lijnennet aan de gemeenten bekendgemaakt. Voor de gemeente Breda betreft het de grootste wijzigingen in ruim 30 jaar. Alle stadsbuslijnen zullen met elektrische bussen worden gereden en er moeten onder andere 18 nieuwe bushaltes worden aangelegd. Daarnaast moeten er 14 haltes worden verwijderd. De voorbereidingen voor de haltes zijn in de tweede helft van 2024 opgestart en worden in twee fases uitgevoerd in 2025 en 2026.

Reizen met de bus moet ook voor mensen een functiebeperking mogelijk zijn. Daarom hebben we in 2024 enkele haltes aan de Prins Hendrikstraat en de Aurelia aangepast, zodat ze ook voor mensen met een functiebeperking toegankelijk zijn.

Tijdens het BO-MIRT van november 2024 was er een breed gedragen ambitie voor een betere kwaliteit van het OV op het traject Breda-Gorinchem-Utrecht. De hoofdlijnen uit de bestuurlijk vastgestelde rapportage uit april 2022 worden als uitgangspunt genomen voor maatregelen op dit traject. Het Rijk en de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Brabant blijven hierover met elkaar in gesprek.

Schone mobiliteit

We willen de Bredase mobiliteit schoner maken. Daarvoor werkten we in 2024 aan het aankondigingsbesluit voor de invoering van een zero-emissiezone voor de binnenstad van Breda. Deze wordt vanaf 2029 geïntroduceerd. De contouren voor deze zone zijn in samenspraak met de belanghebbenden in de binnenstad tot stand gekomen.

We hebben ons daarnaast onverminderd ingezet voor de verdere uitbreiding van het aantal laadpalen. In 2024 hebben we de plaatsing van 195 openbare laadpalen begeleid; het grootste aantal dat ooit in één jaar in de gemeente Breda is geplaatst.

Verder werkten we aan een vergunningstelsel voor deelscooters en -fietsen. In de eerste helft van 2024 zijn landelijke modelbepalingen voor deelmobiliteit opgesteld om gemeenten gestandaardiseerde regels te bieden. Om aan te sluiten bij deze landelijke modelbepalingen, moesten we onze opzet aanpassen, waardoor het niet meer lukte om het vergunningstelsel nog in 2024 aan de raad aan te bieden.

Parkeren

- We hebben de besluiten uit het bestuursakkoord uitgevoerd, waaronder de naamswijziging van de Concordiagarage naar Oranje Zuid, het besluit om te harmoniseren en het intentiebesluit om de regulering van de schil rond het centrum af te ronden.
- We pakken de parkeerstrategie integraal op met een mobiliteitsvisie voor de binnenstad. De eerste contouren voor de beoogde aanpak zijn verkend.
- We hebben meerdere proefopstellingen gemaakt voor stallingsoplossingen voor fietsen en scooters. Daarbij kunnen de gebruikers aangeven wat ze ervan vinden. Met de uitkomsten hiervan kunnen we adviseren over passende inrichtingsoplossingen voor de openbare ruimte.
- De werkwijze voor de mobiele stallingsoplossingen wordt ook in pandig en semipermanent toegepast. Dit leidt ertoe dat meer typen fietsen gestald kunnen worden. De fietsenstalling aan de Nieuwstraat is op deze manier heringericht én is volledig verduurzaamd en van het gas af.
- In december zijn we gestart met de vervanging van het parkeermanagementsysteem in de gemeentelijke parkeergarages. De ombouw zal doorlopen tot Q2 2025.
- De upgrade van parkeergarage De Barones vraagt meer tijd dan verwacht en is over de jaarwisseling heen getild.
- Sportpark 1, Brabantpark 2e fase en Tuinen van Genta zijn gereguleerd en er zijn parkeertellingen uitgevoerd in de hele stad. Op grond daarvan is een vervolgplanning gemaakt.
- We zijn een haalbaarheidsstudie gestart naar de transformatie van parkeergarage Oranje Zuid naar een bewonersgarage/fietsenstalling.

RISICO'S

Parkeren

- Het auto- en fietsbezit groeit, auto's en fietsen worden steeds groter en de normen voor de parkeervoorzieningen worden daarom bijgesteld. Daardoor moet de capaciteit in de openbare ruimte en in de bestaande voorzieningen mogelijk naar beneden worden bijgesteld, terwijl tegelijkertijd de vraag toeneemt.
- De druk op de openbare ruimte neemt toe. Ook andere functies vragen om ruimte, zoals de energietransitie, afval en leefbaarheid (groen, verblijven, spelen). Tegelijkertijd neemt de vraag naar parkeerplaatsen toe voor nieuwe doelgroepen (bewoners van de stad, medewerkers van bedrijven in de binnenstad en medewerkers van de gemeente Breda). Ten slotte leiden de kleinere woonprojecten in de binnenstad tot extra druk op de bestaande voorzieningen.
- In Breda kunnen huishoudens maximaal 4 en bedrijven maximaal 7 parkeervergunningen aanvragen. Deze worden verstrekt zolang er plek is. Dat geldt ook voor de huishoudens en bedrijven in het stadshart. Zij parkeren in de aangrenzende wijken. Dit systeem is met alle ontwikkelingen in de binnenstad onhoudbaar. Voor de wijk Nonneveld bestaat sinds het voorjaar van 2024 een wachtlijst voor de uitgifte van vergunningen. Naar verwachting kan deze wachtlijst niet meer worden weggewerkt en kunnen we hoogstens één bewonersvergunning per adres uitgeven.
- De parkeerterreinen in de binnenstad zijn allemaal aangewezen als toekomstige herontwikkelingslocaties voor woningbouw en leisure. Daarbij moet de ontwikkelaar zorgen voor voldoende parkeerruimte voor de nieuwe woningen en functies én de huidige capaciteit minimaal compenseren. Dat vraagt om forse investeringen en dat blijkt een grote uitdaging: financieel, ruimtelijk en qua exploitatie. De huidige parkeertarieven voor bewonersparkeren en kort parkeren zijn waarschijnlijk niet toereikend om een realistische businesscase op te bouwen.
- Het herontwikkelen van de parkeerterreinen heeft consequenties voor de parkeeropbrengsten. De exploitatiekosten van deze terreinen zijn immers relatief laag en de inkomsten zijn hoog. De exploitatiekosten van een parkeergarage zijn vele malen hoger.
- Hetzelfde geldt voor de fietsenstallingen. We zien een aanzienlijke toename van het aantal fietsen dat in de binnenstad wordt gestald. Dat vraagt om structureel meer stallingscapaciteit. De combinatie met andere ontwikkelingen en ambities zorgt ervoor dat ruimte schaars is. We nemen de behoefte aan meer stallingsruimte daarom op in de integrale aanpak van de inrichting van de binnenstad.

INDICATOREN

Indicator: Bereikbare binnenstad (auditnr 68)

Omschrijving: Tevredenheid over bereikbaarheid binnenstad door Bredanaars
Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
73	72	73	70	75

Toelichting: De realisatie in 2024 is uitgekomen op 75 %. Daarmee is ook in 2024 de streefwaarde (tenminste 70 %) gerealiseerd.

Indicator: Verkeersveiligheid (auditnr 70)

Omschrijving: Rapportcijfer door Bredanaars van verkeersveiligheid eigen buurt
Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
6		6	Een zo hoog mogelijk rapportcijfer	

Toelichting: Het streven is een zo hoog mogelijk rapportcijfer, omdat de gemeente op verkeersveiligheidsgebied altijd streeft naar beter. Opmerking: Het onderzoek van de Buurtenquête vindt alleen in de oneven jaren plaats.

Indicator: Duurzaam vervoer (auditnr 2404)

Omschrijving: Aandeel duurzame verplaatsingen te voet, met de fiets en het OV (Modal split)
Bron: ODIN / CBS

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
41,7	46,8	45,8	Doel is stijgende lijn	

Toelichting: De cijfers over 2024 zijn halverwege 2025 beschikbaar.
In 2023 gaat het om de volgende totale verdeling van modaliteiten:
Personenauto: 50,7 %
Te voet: 18,1 %
Fiets: 22,0 %
OV: 5,7 %
Overig: 3,6 %
Dit is in grote lijnen vergelijkbaar met 2021 en 2022.

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Milieubeheer en biodiversiteit

Ook in 2024 werkten we aan het behouden en versterken van de fysieke leefomgeving. De uitstoot van broeikasgassen vanuit onze gemeente nam verder af. De luchtkwaliteit voldoet nog steeds aan de wettelijke waarden, maar nog niet aan onze doelen voor 2030. Daarom hebben we ook in 2024 gewerkt aan het uitvoeringsprogramma Schone Lucht Akkoord. (zie voor meer informatie de klimaatmonitor)

Onze inspanningen voor nieuwe natuur werpen hun vruchten af. In de Lage Vuchtpolder zijn al bijzondere soorten waargenomen, zoals de kempfaan. Ook het aantal boomkijkers is enorm toegenomen. Met de huismussen in de stad gaat het wat minder goed. Die populatie neemt wat af. Dat versterkt de noodzaak van ons soortenmanagementplan, dat eind 2024 aan de provincie is aangeboden.

Daarnaast zijn we in 2024 gestart met het actualiseren van het gemeentelijk omgevingsbeleid op basis van de gewijzigde landelijke en Europese regelgeving.

Natuur- en duurzaamheidseducatie

Boerderij Wolfslaar heeft een voorbeeldfunctie als parkboerderij om inwoners en bezoekers te informeren en kennis te laten delen over water- en klimaatadaptatie, energie, circulariteit, biodiversiteit en de herkomst van voedsel. In 2024 is de samenwerking met andere boerderijen zoals De Sik en Parkhoeve-Noord geëvalueerd en is het contact intensiever geworden. Ook zijn we gestart met de ambitie om parkboerderijen in de stad te realiseren. Hier gaan we in 2025 mee verder.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

In 2024 is het gebruik van de Asterdplas en de Galderse Meren door de weersomstandigheden wat later op gang gekomen. Desondanks zijn deze voorzieningen tot laat in het jaar volop gebruikt. Vooral bij de Galderse Meren zien we dat het gebied steeds meer door het jaar heen gebruikt wordt door sporters, wandelaars en uitwaaiers. We hebben afgesproken dat we het gebied voor dit gebruik beter willen gaan inrichten. De voorbereidingen zijn gestart. In samenwerking met de betrokken partijen is het gebiedsprofiel vertaald naar een gebiedsvisie. Dit deden we tijdens een brainstormsessie met diverse externe partijen rondom de Galderse Meren.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Milieubeheer en biodiversiteit

Beleidsontwikkeling milieu

In 2024 hebben we de volgende beleidsstukken geactualiseerd:

- tijdelijk beleid over gezondheidsrisico's bij nieuwe ontwikkelingen rondom geitenhouderijen
- het Actieplan Geluid, een wettelijk verplicht programma onder de Omgevingswet

Daarnaast zijn we gestart met de volgende beleidslijnen:

- Het geurbeleid voor de landbouw, dat in 2025 wordt afgerond.
- De luchtkwaliteit voor gevoelige groepen.
- Een rekenmodel dat vooruitloopt op de Basis GeluidsEmissie (BGE). Het jaar waarin de gegevensverzameling moet plaatsvinden is landelijk uitgesteld van 2024 naar 2026.
- De concept-nota Dieren in Breda. Zodra de inbreng van de raad en het participatieproces verwerkt is, wordt de definitieve nota aangeboden aan de raad.
- Een kaart van alle lpg-tankstations en de risico's daarvan. In 2025 bekijken we of er maatregelen nodig zijn.
- De actualisatie van verschillende thema's uit de duurzaamheidsvisie, zoals afval, circulariteit, dierenwelzijn en klimaatadaptatie. Ook hebben we een evaluatie uitgevoerd van de duurzaamheidsvisie als geheel. Het bestuurlijke proces over de resultaten en vervolgstappen volgt in 2025.

Beleidsuitvoering milieu

Breda is aangesloten bij de landelijke bewustwordingscampagne rondom gezondheidsklachten en overlast door houtstook. Door extra inzet via social media hebben we tot en met medio december al meer dan 15.000 Bredanaars bereikt. We gaan hier in 2025 mee door.

In 2024 hebben we stappen gezet om meerdere spoedlocaties met bodemverontreinigingen te beheersen en waar nodig te saneren. Zo is het saneringsplan voor de locatie Aardenhoek opgesteld en beschikt, en er zijn binnenluchtmetingen uitgevoerd bij de locatie aan de Halstraat.

Natuur

We werkten aan het versterken van de groenstructuur in en om de stad en aan het behouden en herstellen van de biodiversiteit:

- We stelden het ontwerp op voor de Landgoederenzone Haagse Beemden van 53 hectare en vroegen de vergunningen aan.

- Voor het natuurnetwerk kochten we 15 hectare grond aan.
- We zijn gestart met het opstellen van het natuurherstelplan.
- We hebben de faunapassage aan de Tiendweg opgeleverd.
- We hebben de Realisatievisie EVZ Mark, Aa of Weerij en singels vastgesteld.
- We kregen de officiële status van Van Gogh Nationaal Park en maken daarmee nu deel uit van dit eerste nationale park nieuwe stijl in Nederland. De toekenning draagt bij aan de ambitie van Breda om een Stad in een Park te zijn en levert een bijdrage aan ons cultureel erfgoed.
- Het traject 'Verkabeling 150 kV' in de Haagse Beemden is klaar. Daarbij verwijderde TenneT hoogspanningsmasten en brachten ze kabels onder de grond.
- We stelden het soortenmanagementplan (SMP) op en vroegen de gebiedsbrede omgevingsvergunning aan bij de provincie.
- We stelden het monitorplan biodiversiteit vast. Daarmee krijgen we een beter inzicht in de ontwikkeling van de biodiversiteit en de effecten van de gemeentelijke maatregelen die worden uitgevoerd.
- Met de gebiedsgerichte aanpak (GGA) hebben we samen met onze partners de maatregelen uit de natuurdoelanalyse vertaald naar een uitvoeringsprogramma Ulvenhoutse Bos. Medio 2025 neemt het bestuurlijk overleg een besluit over deze set van maatregelen. Omdat het kabinet in het hoofdlijnenakkoord een streep door het Transitiefonds Landelijk Gebied en Natuur heeft gezet, zijn er aanzienlijk minder middelen beschikbaar om deze klus te klaren. Met de provincie maken we afspraken over de financiering van de maatregelen.

Energiearchitectuur (onderdeel van de Klimaatbegroting)

Samen met onze partners, zoals netbeheerders, andere overheden en ontwikkelaars, gaven we invulling aan het lokale energiesysteem van de toekomst.

Op 10 december nam de Eerste Kamer de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) aan. Deze treedt vanaf 1 januari 2025 gefaseerd in werking. De gemeente is in 2024 een warmtestudie gestart, die de toekomstige warmtevraag in Breda inschat en geschikte warmtebronnen in kaart brengt. Daarnaast deden we onderzoek naar de mogelijke rollen van Breda in een publiek warmtebedrijf. Beide onderzoeken ronden we in 2025 af.

In 2024 verslechterde de mate van netcongestie. De raad werd hierover geïnformeerd. Periodiek overleg met de netbeheerders, de regio en de provincie leidde tot een beter wederzijds inzicht in de mogelijkheden en beperkingen. We hebben de ambities van Breda naast de investeringsplannen van de netbeheerders gelegd. Daarnaast werkten we aan een beeld van de netcongestie, waarbij vooral de noodzaak van het verzwaren van het elektriciteitsnetwerk duidelijk werd. Samen met de netbeheerder zetten we in op deze verzwaring om het net toekomstbestendig te maken.

In 2024 hebben we met een gebiedsgerichte aanpak gewerkt aan het afstemmen van vraag en aanbod van energie. Daardoor is het mogelijk om tot semiautonome energiesystemen te komen, waardoor we slimmer en efficiënter gebruikmaken van het huidige energienet. Om dit te regelen moet de netbeheerder een contractvorm aanbieden die in 2024 nog niet beschikbaar was. Dit is een landelijk probleem.

Ondertussen hebben we vooral ingezet op een efficiënter gebruik van de individuele elektriciteitsaansluitingen. We werkten aan het nieuwe energiesysteem met netcongestie als uitgangspunt, waarbij ook warmte een rol speelt. We werkten aan een concept van het Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant in Balans (RPE-WBEB, de hernoemde RES 2.0), dat de RES 1.0 uitbreidt en verdiept. Dit plan richt zich op een integrale aanpak van het energiesysteem van de toekomst, inclusief alle energiedragers.

Energietransitie gebouwde omgeving (onderdeel van de Klimaatbegroting)

Voor de gebouwde omgeving behaalden we in 2024 de volgende concrete resultaten:

- We stelden 4 wijkenergieplannen aardgasvrij-ready vast (Tuinzigt, Doornbos-Linie, Wisselaar en Biesdonk). De uitvoering van deze plannen is gestart.
- We hebben 4 bewonersinitiatieven opgezet: Prinsenbeek, Sportpark 1 & 2, Zandberg-Oost en Bavel. Voor Prinsenbeek hebben we een samenwerkingsovereenkomst opgezet met het dorpsplatform Prinsenbeek en zijn we gestart met de uitvoering van het plan. Voor de andere 3 bewonersinitiatieven verstrekten we subsidies om het initiatief verder te brengen.
- Samen met de woningcorporaties werkten we aan de aanpak van het volgende gespikkelde bezit (tussenliggende particuliere woningen):
 - Wisselaar is afgerond.
 - Geeren-Noord is in uitvoering.
 - Prinsenbeek, Brabantpark en Biesdonk zijn opgestart.
- Het concept van het generieke afsprakenkader met de woningcorporaties voor gespikkeld bezit is klaar.
- De subsidieregeling vanuit het Bredase isolatieprogramma is in de 2e helft van 2024 voorbereid en aanbesteed. De regeling start vanaf het eerste kwartaal van 2025. We bieden extra ondersteuning en subsidie voor woningeigenaren die te maken hebben met energiearmoede.
- We hebben het soortenmanagementplan (SMP) opgesteld en vroegen de gebiedsbrede omgevingsvergunning aan bij de provincie.
- Via het digitale loket, de Greenhopper en de wekelijkse spreekuren hebben we bewoners samen met BRES voorzien van informatie over de verduurzaming van hun woningen.
- De gemeente Breda heeft het Isolatiefonds opgeschort vanwege de oprichting van het door het Rijk opgezette Nationaal Isolatieprogramma, dat deels in deze behoefte voorziet.
- We zijn gestart met het opzetten van het stimuleringsprogramma voor particuliere verhuur.
- We evalueerden de Bredase financieringsconstructies en voerden aanpassingen door of startten die op.
- We hebben vol ingezet op de ondersteuning van inwoners met een smalle beurs via de Energiefixers (voorheen de Klusbus). Zij legden 5993 huisbezoeken af. De energiebespaarcoaches ondersteunden 631 huishoudens met één of meerdere bezoeken.
- Vanuit het energiepakket ondersteunden we inwoners met energiearmoede. We verstrekten subsidie aan 15 ondernemers, 8 culturele organisaties en 5 wijk- en buurtcentra. De ondersteuning vanuit de Rijksoverheid was al per 31 december 2023 stopgezet.
- Voor de ondersteuning van vve's zijn we een samenwerking gestart met VTCB (Vve Transitiecentrum Brabant). In 2024 hebben we met diverse vve's contact gelegd. Zij zochten op hun beurt ook actief contact met ons.
- Vanuit de 1e tranche van het Volkshuisvestingsfonds (VHF 1) verstrekten we 275 subsidies in de wijken Doornbos-Linie en Hoge Vught.

- Vanuit de 2e tranche van het VHF stelden we in oktober de subsidieregeling Tuinzigt open. We hebben al 21 subsidies verstrekt.

Duurzame stadsontwikkeling (onderdeel van de Klimaatbegroting)

- We hebben het convenant Schoon Emissieloos Bouwen (SEB) ondertekend en zijn gestart met de borging hiervan in de interne processen. Jaarlijks monitoren en verantwoorden we de toepassing van het SEB.
- We hebben het programma Cirkelstad opgestart. Met 29 partijen, zoals bouwers, leveranciers, slopers, architecten en woningcorporaties, werken we aan een circulaire bouwconomie.
- We hebben een scenarioanalyse grondstoffenplatform uitgevoerd om de circulaire bouwsector te ondersteunen. Hierin onderzochten we hoe de gemeente Breda het hergebruik van materialen in de openbare ruimte kan bevorderen.

Natuur- en milieueducatie

- In 2024 hebben we onderwijs ondersteund bij projecten rondom de Sustainable Development Goals van de VN. We zijn gestart met de ontwikkeling van een leerlijn die natuur- en duurzaamheidseducatie verankert in de schoolvisie.
- We hebben bijgedragen aan evenementen rondom beleidsthema's, zoals de Groenmarkt (waar de Greenhopper aanwezig was), de Zero Waste Week, de Energyrace en de Boomfeestweek.
- In 2024 zijn we aan de slag gegaan met een projectplan om een aantal boerderijen in de stad door te ontwikkelen tot educatieve boerderijen. De ambities rondom deze zogeheten parkboerderijen zijn concreet uitgewerkt en samen hebben we bekeken wat er nodig is om deze ambities te realiseren. De eerste samenwerkingsafspraken zijn al op papier gezet. In 2025 gaan we hiermee verder.
- We hebben de nota Dieren in Breda opgesteld om dierenwelzijn blijvend onder de aandacht te brengen en met elkaar concrete actiepunten vast te leggen. Boerderij Wolfslaar heeft hierin een voorbeeldrol voor de andere dierenweides in de stad en betreft hen bij de invulling van de ambities uit de nota.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

We hebben het reguliere beheer van de zwembassen en het crowdmanagement uitgevoerd. Daarnaast hebben we gewerkt aan de toekomst van deze recreatievoorzieningen.

In het voorjaar hebben we een marktverkenning uitgevoerd naar mogelijkheden voor tijdelijke seizoenshoreca- en recreatievoorzieningen bij de Galderse Meren. Op basis daarvan is een aanbesteding uitgevoerd. Ook zijn de ontwerptekeningen voor de nieuwe toiletten uitgewerkt en zijn aannemers uitgenodigd om zich in te schrijven voor de uitvoering. Daarnaast is het vergunningstraject voor de nieuwe toiletgebouwen opgestart.

RISICO'S

Natuur- en milieueducatie

- De ambitie voor de parkboerderijen is (deels) afhankelijk van externe partijen en hun motivatie om deel te nemen.
- De stijgende kosten voor Boerderij Wolfslaar en de dierenweides in Breda zijn een punt van aandacht. De druk op hun begroting wordt steeds groter.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

De faciliteiten rond de Galderse Meren zijn sterk verouderd en niet op orde. Dit nodigt mensen niet uit om gebruik te maken van het gebied.

INDICATOREN

Indicator: Energie en klimaat (auditnr 71)

Omschrijving: Klimaatneutraal in 2044, uitstoot CO2 in kiloton per jaar

Bron: Regionale Klimaatmonitor

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
654	584	531	564	

Toelichting: In 2044 moet Breda CO2 neutraal zijn. Om dit te bereiken moet er een jaarlijkse afname van ruim 28 Kton CO2 gehaald worden. Het gaat hierbij om de uitstoot exclusief CO2 uitstoot van (auto)snelwegen. Het laatst bekende cijfer is dat van 2023.

Indicator: Fijnstof (auditnr 72)

Omschrijving: Aantal dagen per jaar dat concentratie PM10 meer is dan 50 µg/m3

Bron: Luchtmeetnet.nl

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
2		3,5	Maximaal het gemiddelde niveau van de afgelopen 3 jaar	

Toelichting: De ambitie is om het aantal dagen met overschrijding zover mogelijk terug te brengen. De streefwaarde is maximaal het gemiddelde niveau van de afgelopen drie jaar. De cijfers over 2024 zijn pas half maart 2025 bekend.

Indicator: Hernieuwbare elektriciteit (auditnr 73)

Omschrijving: Aandeel hernieuwbare elektriciteit van totale energie

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Realisatie 2024
14,8	21,2		-	

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde. De realisatiecijfers over 2024 en 2023 zijn nog niet gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl (maart 2025).

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primaire begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Afwijking 2024
Lasten				
Wonen in Breda	4.224	4.291	3.218	1.073
Verdeling beschikbare ruimte	5.037	6.013	9.143	-3.130

Exploitatie	Primaire begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Afwijking 2024
Grote woonprojecten in de stad	19.686	23.015	19.154	3.862
Bereikbaar Breda	17.264	17.740	18.711	-971
Breda is een duurzame en bestendige stad	24.391	26.446	19.689	6.757
Reserve Bodemfonds	0	191	191	0
Reserve Klimaatfonds	304	314	314	0
Reserve bovenwijkse voorzieningen	273	694	694	0
Algemene reserve programma 3	200	279	279	0
Investeringsreserve programma 3	2.800	2.830	2.830	0
Totaal Lasten	74.180	81.813	74.223	7.590
Baten				
Wonen in Breda	30	30	1.247	-1.217
Verdeling beschikbare ruimte	2.568	2.838	6.124	-3.287
Grote woonprojecten in de stad	17.324	15.253	13.140	2.113
Bereikbaar Breda	14.890	17.589	18.606	-1.016
Breda is een duurzame en bestendige stad	16.217	17.788	10.552	7.237
Reserve Bodemfonds	537	537	193	344
Reserve Klimaatfonds	162	344	344	0
Reserve Versnellingsopgave Wonen	2.580	2.475	553	1.923
Reserve bovenwijkse voorzieningen	40	40	32	8
Reserve FIBI	0	0	0	0
Algemene reserve programma 3	3.200	7.748	6.726	1.021
Exploitatiereserve programma 3	0	986	335	651
Investeringsreserve programma 3	82	82	35	47
Totaal Baten	57.629	65.709	57.886	7.823
Onttrekkingen				
Reserve Versnellingsopgave Wonen	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	0	0	0	0

Exploitatie	Primaire begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Afwijking 2024
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	16.551	16.104	16.337	-233

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € -0,6 miljoen. Hieronder geven we per thema een nadere toelichting.

Thema Wonen in Breda (resultaat: € 0,4 miljoen)

- **Wonen (resultaat: € 0,4 miljoen)**
Het positieve resultaat komt door een extra onttrekking vanuit de reserve Versnellingsopgave wonen. De lasten staan verantwoord bij het thema Grondexploitaties ten behoeve van de woningbouw.

Verdeling beschikbare ruimte (resultaat: € -0,3 miljoen)

- **Stedelijke planning en programmering (resultaat: € 0,3 miljoen)**
Het verschil van € 0,3 miljoen wordt grotendeels veroorzaakt door een verliesneming op de faciliterende projecten.

Thema Grote woonprojecten in de stad (resultaat: €1,7 miljoen)

- **Grondexploitatie ten behoeve van de woningbouw (resultaat: € 0,4 miljoen)**
Voor de jaarrekening zijn de grondexploitaties geactualiseerd, wat leidde tot een resultaat van € 0,4 miljoen. Door een verbeterd vooruitzicht op de resultaten vanuit grondexploitatie is er een vrijval uit de voorziening behaald van € 0,3 miljoen. Op 2 grondexploitaties voor woningbouw hebben we winstnemingen genomen, wat leidde tot een resultaat van € 0,1 miljoen.
- **Panden en gronden (resultaat: € 1,3 miljoen)**
Het resultaat bestaat vooral uit de verkoop van grond (€ 0,8 miljoen), hogere huur- en pachttopbrengsten (€ 0,2 miljoen), lagere onderhoudskosten (€ 0,4 miljoen), hogere taxatie- en juridische kosten (€ -0,2 miljoen) en minder algemene kosten (€ 0,1 miljoen).

Thema Bereikbaar Breda (resultaat: € 0)

- **Mobiliteit (resultaat: € -0,2 miljoen)**
Het tekort van € 0,2 miljoen is ontstaan door een financiële bijdrage aan de gemeente Gilze en Rijen voor het project Snelfietsroute F58, conform de bestuurlijke toezegging.
- **Parkeren (resultaat: € 0,2 miljoen)**
De omzet van de parkeergarages laat een wisselend beeld zien. De Barones en in minder mate Oranje Zuid blijven substantieel achter bij de begroting door de werkzaamheden aan de Nieuwe Mark en de afsluiting van de Markendaalseweg. Bij het straatparkeren zien we een positief resultaat van in totaal € 3,75 miljoen. Dit zit in meer opbrengsten vanuit kortparkeren, lagere energielasten (zonnepanelen op betaalautomaten, afschalen van DPRIS) en lagere onderhoudskosten dan begroot.

De kosten van fietsparkeren zijn hoger dan begroot. Dat komt door extra personeelskosten om de dienstverlening op orde te houden bij de WSW-uitstroom, extra kosten (transport, materiaal en menskracht) voor carnaval en evenementen, duurzaamheidsmaatregelen voor de fietsenstalling aan de Nieuwstraat die pas in 2025 financieel renderen en betaalde transitievergoedingen.

De rondvaart heeft een uitzonderlijk goed maar vooral heel kort seizoen gedraaid doordat

de vaarroute tot half augustus niet beschikbaar was door de verzanding van een bocht in de singels. Dat betekent dat de omzet tussen half augustus en de herfstvakantie moest worden gehaald. Een extra kostenpost dit jaar was de noodzakelijke afschrijving en ontmanteling van de oude kassaboot, de Thor. Ten slotte is er een voorfinanciering gedaan voor een nieuwe duurzame kassavoorziening. Deze kwam ook ten laste van de exploitatie.

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad (resultaat: € -2,1 miljoen)

- **Milieubeheer (resultaat: € 0,2 miljoen)**

In 2024 hadden we incidenteel meer budget voor de Omgevingswet via de decembercirculaire. Reden daarvan is dat de omzetting naar het omgevingsplan en de bijbehorende werkwijzen en processen nog op gang moesten komen. We hebben beperkte capaciteit ingezet en ook externe opdrachten konden nog niet volledig worden uitgezet. De OMWB heeft opdracht gekregen om adviezen, bedrijfsbezoeken en metingen te verrichten voor de gebiedsplannen, die samen het omgevingsplan gaan vormen. De OMWB heeft deze opdrachten niet allemaal af kunnen ronden in 2024.

Voor tranche 1 van het Volkshuisvestingsfonds (VHF 1) zijn de uitgaven lager dan verwacht. De voorbereiding voor de subsidieregeling voor vve's neemt meer tijd in beslag, waardoor hiervoor nog geen subsidie aangevraagd kon worden. Het aantal individuele subsidieaanvragen is opnieuw hoog. Dit leidde tot € 0,7 miljoen minder benodigde cofinanciering dan geraamd. Dit heeft geen impact op het resultaat doordat er een lager bedrag is onttrokken aan de algemene middelen. De subsidieregeling heeft een looptijd van 10 jaar. De verwachting is dat het budget uiteindelijk besteed gaat worden. VHF 2 is in oktober gestart, waardoor de subsidievertrekkingen tot nu toe nog beperkt zijn.

Uit de septembercirculaire is budget beschikbaar gesteld voor de RES Regio (€ 0,4 miljoen). Het advies is om dit via resultaatbestemming door te schuiven naar 2025.

- **Natuur- en milieueducatie (resultaat: € 0,1 miljoen)**

Boerderij Wolfslaar heeft in 2024 een positief resultaat van € 0,1 miljoen gehaald. Er vond een uitwisseling van personeel plaats, waardoor de exploitatie van de horecavoorzieningen efficiënt en effectief kon worden uitgevoerd.

- **Openbaar groen en (openlucht)recreatie (resultaat: € -0,1 miljoen)**

Door een lang en koud voorjaar zijn er minder kosten gemaakt voor het toezicht bij de Galderse Meren. Ook de parkeeropbrengsten zijn flink achtergebleven. Verder zijn er extra uitgaven gedaan voor zwemtoezicht, omdat de reddingsbrigade beperkt vrijwilligers kon leveren en er daarom voor ingehuurd moest worden.

- **Biodiversiteit (resultaat: € -2,4 miljoen)**

In de boekjaren 2019 tot en met 2023 zijn de kosten voor de 150 kV hoogspanningsverbinding van TenneT geactiveerd onder de materiële vaste activa, terwijl ze niet voldoen aan de criteria daarvoor. Dit betekent dat deze activa in één keer zijn afgeschreven met een extra last in 2024 van € 2,4 miljoen. In het strategisch investeringsplan zijn voor de periode 2024-2055 investeringsmiddelen beschikbaar voor het dekken van de kapitaallasten van deze hoogspanningsverbinding. Deze middelen worden voor deze periode omgezet in exploitatiemiddelen, zodat het bedrag weer teruggestort wordt in de algemene reserve. De omzetting is daardoor op termijn budgetneutraal.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investerings	Verwachte uitgaven 2024	Werkelijke uitgaven 2024	Onder/ overuitnutting uitgaven 2024	Vrijval 2024	Nog beschikbaar eind 2024
Duurzaam wonen in Breda						
Overige stedelijke ontwikkelingen	3.609	2.162	1.457	705	187	1.965
Wonen	10.620	5.090	8.028	-2.938		2.592
Aankoopprogramma strategische gronden	9.162	2.336	8.539	-6.203		623
Hoogspanningsverbinding	0	0	0	0		0
Verkeersveiligheid	450	222	379	-157		71
Mobiliteit instandhouding bestaand netwerk	10.963	5.487	5.541	-54		5.421
Mobiliteitsdeal Verbeter Breda (w.o. Noordelijke rondweg)	2.392	100	15	85		2.377
Meerjarenperspectief infrafonds	300	599	132	467		168
Parkeren	2.104	1.000	824	176		1.280
Van Gogh Nationaal Park	294	523	129	394		165
Biodiversiteit	6.836	1.066	1.369	-303		5.467
Aankoop grond natuurontwikkeling	1.345	2.339	931	1.408		413
Realisatie ecologische hoofdstructuur	1.362	140	995	-855		367
Energietransitie	700	150	11	139		689
Recreatieve voorzieningen, toiletvoorziening	290	100	18	82		272
Totaal	50.428	21.314	28.370	-7.056	187	21.871

Wonen

Het krediet is bedoeld om starters-, blijvers- en verzilveringen te verstrekken. Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) voert deze regelingen uit. De gelden worden in tranches ter beschikking gesteld aan SVn. In 2024 is dit bedrag volledig benut. Verder is dit krediet voor toekomstbestending wonen. Hiervan zijn de uitgaven volgens planning gedaan. Het restant wordt in 2025 besteed.

Mobiliteit

Vanuit de posten 'Verkeersveiligheid', 'Mobiliteit instandhouding bestaand netwerk' en 'Meerjarenperspectief Infrafonds' worden bijdragen geleverd voor de bekostiging van de mobiliteitsprojecten. Bij het opstellen van de begroting was de verwachting dat we in 2024 meerdere projecten zouden realiseren. Bij sommige projecten vragen de voorbereidingen echter meer tijd of loopt de realisatie (en daarmee ook de facturering) door in 2025. Ten opzichte van de Berap 2024 gaven we uiteindelijk € 0,3 miljoen minder uit dan voorzien. Dit komt doordat het niet lukte om de beplanting bij de dubbele rotonde op de Graaf Hendrik III laan nog in het najaar van 2024 aan te brengen. Dit wordt nu in het voorjaar van 2025 alsnog uitgevoerd.

Mobiliteitsdeal Verbeter Breda (waaronder de Noordelijke Rondweg)

De uitvraag voor het haalbaarheidsonderzoek Visie NRW is later uitgezet dan voorzien. De kosten (€ 83.000) worden pas genomen in 2025.

Parkeren

Het restant van het krediet wordt in 2025 ingezet voor de uitbreiding van het vergunningengebied en om de apparatuur in de parkeergarages te vervangen.

Biodiversiteit

Voor biodiversiteit staan er 3 regels in de kredieten: Biodiversiteit, Aankoop grond natuurontwikkeling en Realisatie ecologische hoofdstructuur. De afwijking ten opzichte van de Berap 2024 is in totaal € 0,2 miljoen. Dit komt doordat de voorbereiding iets meer tijd in beslag

nam. Denk aan wijzigingen van het bestemmingsplan, het verkrijgen van subsidies en vergunningen, en onderhandelingen over grondaankopen.

Aankoopprogramma strategische gronden

Dit fonds wordt ingezet voor de aankoop van strategische gronden op het moment dat zich een geschikte gelegenheid voordoet.

Overige stedelijke ontwikkelingen

Amphia

Met Stichting Amphia sloten wij een anterieure overeenkomst. Voor de grote structurele aanpassingen heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld. De werkzaamheden hebben we in eerdere jaren afgerond, behalve enkele kleinere aanpassingen rondom de Hogeschoollaan. We hebben leveringsproblemen met de lichtmasten bij Amphia. Die worden in 2025 opgeleverd.

Tuinen van Genta

Het krediet is bedoeld voor de herinrichting van de Teteringsedijk. De werkzaamheden worden afgestemd op de vorderingen in het project Tuinen van Genta.

RESERVES

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Stand 1-1-2024	Bedrag mutaties 2024	Stand 31-12-2024
Bodemfonds	3.165	-2	3.163
Klimaatfonds	1.455	-29	1.425
Versnellingsopgave Wonen	5.563	-553	5.010
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.785	931	2.717
Reserve FIBI	0	0	0
Reserve Toekomst bestendig wonen	1.000	0	1.000
Algemene reserve programma 3	9.810	-6.039	3.771
Exploitatiereserve programma 3	2.875	-1.692	1.183
Investeringsreserve programma 3	1.115	2.795	3.910
Totaal	26.768	-4.589	22.179

Reserve Bodemfonds

De bodemreserve wordt ingezet voor bodemonderzoek en de sanering van (historisch) vervuilde gronden, het bijbehorende beleid en de begeleiding. De ontwikkelingen in de stad zijn onzeker, waardoor de inzet maatwerk vereist en per jaar kan verschillen. Door deze reserve te vormen, kunnen pieken en dalen in de uitgaven worden opgevangen. De reserve wordt tot en met 2030 voortgezet vanuit de decentralisatie-uitkering uit de (mei)circulaire. Na de reservemutaties in 2024 bedraagt de reserve Bodemfonds eind 2024 € 3,2 miljoen.

Reserve Klimaatfonds

Het klimaatfonds is een reserve ter versterking van de gemeentelijke klimaatdoelstellingen. In 2024 is er € 0,3 miljoen onttrokken als bijdrage voor het realiseren van de Energiecampus. De reserve klimaatfonds is daarmee ultimo 2024 € 1,4 miljoen.

Reserve Versnellingsopgave Wonen

Bij het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de Versnellingsopgave Wonen, die

worden gedekt met winstnemingen vanuit de grondexploitaties. Met deze bestemmingsreserve houden we geld beschikbaar voor de Versnellingsopgave Wonen. De winstnemingen storten we in de reserve, de uitgaven voor de versnellingsopgave halen we eruit. In 2024 hebben we € 0,55 miljoen onttrokken voor locatiegebonden impulsen en tijdelijke woningen.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen

Met deze reserve dekken we een deel van de kosten voor bovenwijkse voorzieningen af. De inkomsten van de bestemmingsreserve zijn exploitatiebijdragen vanuit nieuwbouwplannen. Die zijn afkomstig van private ontwikkelaars (en overeengekomen in een anterieure overeenkomst) of van gemeentelijke grondexploitaties. De onttrekkingen bestaan uit af te dekken kosten voor bovenwijkse voorzieningen en de jaarlijkse ambtelijke kosten voor het beheer van de reserve. Deze reserve is ingesteld op basis van een raadsbesluit in 2020.

Reserve Toekomstbestendig Wonen

Deze reserve dekt de kapitaallasten af die voortkomen uit de regeling Toekomstbestendig Wonen. In 2024 was er geen onttrekking of dotatie.

Algemene reserve programma 3

De mutaties in de algemene reserve betreffen uitgaven voor het Volkshuisvestingsfonds tranche 1 (€ 1,1 miljoen), aankoop gronden Frankenthalerstraat (€ 5,6 miljoen) en het energiepakket 2024 voor inwoners.

Exploitatiereserve programma 3

De mutaties in de exploitatiereserve betreffen uitgaven voor diverse posten vanuit voorgaande budgetoverhevelingen en correcties tussen de programma's. Bij de betreffende thema's zijn de grootste posten toegelicht.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Stand 1-1-2024	Bedrag mutaties 2024	Stand 31-12-2024
Onderhoud parkeerbedrijf	5.555	472	6.027
Planmatig onderhoud Vastgoedontwikkeling	4.238	-120	4.117
Voorziening verkeersregelininstallaties	0	12	12
Vrz van derden verkregen middelen (progr 3)	537	-47	490
Totaal	10.330	316	10.646

Voorziening onderhoud gebouwen Parkeerbedrijf

De voorziening is ingesteld om de meerjarige onderhoudskosten voor de parkeergarages van het Parkeerbedrijf te egaliseren. De bijdragen verhogen we volgens de bouwkostenindex (structureel).

Planmatig onderhoud vastgoedontwikkeling

Deze voorziening is voor de onderhoudskosten voor strategisch aangekochte panden. Op korte termijn is onderhoud nodig, maar ontbreekt voor deze panden een echt vast voornemen voor ontwikkeling. De basis voor de bijdrage is een meerjarenonderhoudsplanning waarvan de doorberekening loopt tot en met 2032. De voorziening is toereikend om het geplande onderhoud tot en met 2032 uit te kunnen voeren.

Voorziening verkeersregelininstallaties

Hiermee houden we de verkeersregelininstallaties verantwoord en doelmatig goed. Uitgangspunten zijn:

- geen veiligheidsrisico's voor de gebruiker
- geen hinder bij gebruik
- zo min mogelijk kapitaalvernietiging

In 2015 hebben we besloten om een onderhoudsvoorziening in te stellen om de verkeersregelininstallaties (VRI's) in stand te houden. Het meerjarenonderhoudsplan voor de VRI's wordt jaarlijks bijgewerkt op basis van inspecties en uitgevoerde projecten. We sluiten met onze planning zo goed mogelijk aan bij andere infrastructurele projecten en werkzaamheden, zodat we werk met werk kunnen maken. In 2024 is € 747.000 bijgedragen aan het onderhoud van de VRI's.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Grondprijzen Breda 2020	Kaderstellend	2020
Gebiedsperspectief Havenkwartier	Kaderstellend	2017
Gebiedsvisie Binnenstad	Kaderstellend	2014
Nota Grondbeleid 2014	Kaderstellend	2014
Aanvullend beleidskader grondbeleid	Kaderstellend	2020
Ontwikkel- en realisatiestrategie Via Breda	Kaderstellend	2015
Ruimtelijke visie voor de Gasthuisvelden	Kaderstellend	2016
Structuurvisie Bedrijventerreinen Breda 2020	Kaderstellend	2008
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2021

Structuurvisies Doornbos en Linie	Kaderstellend	2012
Welstandsnota	Kaderstellend	2004
Erfgoedverordening	Kaderstellend	2011
Beleidsregels voor het afwijken van een bestemmingsplan	Kaderstellend	2015
Verordening bedrijveninvesteringszone Breda-Oost 2017 (financieel/fysiek)	Kaderstellend	2015
Vigerende bestemmingsplannen (alle)	Kaderstellend	2019
Participatieleidraad bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2019
Coördinatieverordening gemeente Breda	Kaderstellend	2019
Besluit tot het aanwijzen van categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist	Kaderstellend	2019
Woonvisie Breda: wonen in een dynamische stad	Kaderstellend	2013
Aanvulling op de Woonvisie 2013	Kaderstellend	2016
Verordening doelgroepen sociale woningbouw en middenhuur Breda	Kaderstellend	2019
Aanpak kamerverhuur	Kaderstellend	2014
Arbeidsmigranten afsprakenkader	Kaderstellend	2021
Actieplan studentenhuisvesting	Kaderstellend	2016

Alliantie Breda 2019-2023: afspraken over wonen in Breda	Kaderstellend	2019
Gebiedsprofielen Wonen en perspectief wonen	Kaderstellend	2019
Gebiedsprofielen: beschrijving Wonen en Zorg	Kaderstellend	2019
CPO Beleid Gemeente Breda 2020	Kaderstellend	2020
Bestedingsplan Impuls voor de woonagenda	Kaderstellend	2019
Beleidsregel Bezoekersregeling type straat en type garage 2017	Kaderstellend	2017
Nota parkeer en stallingsbeleid Breda (2004, herijking 2013)	Kaderstellend	2004
Nota parkeernormen Breda 2021	Kaderstellend	2021
Duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016
Nota bodembeheer 2022-2032	Kaderstellend	2023
Bodemmasterplan Breda 2030 Een basis voor duurzame ontwikkeling	Kaderstellend	2017
Impuls ruimtelijk adaptie Breda	Kaderstellend	2016
Actieplan geluid 2024-2028	Kaderstellend	2024
Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Breda 2008	Kaderstellend	2008
Ontheffingenbeleid Wet geluidhinder 2007	Kaderstellend	2007

Nota bovenwijkse voorzieningen	Kaderstellend	2020
Bestuursakkoord 2022 - 2026 'Dichtbij dien, samen sterk vooruit'	Kaderstellend	2022
Nota financiële bijdragen kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2023
Visie Ulvenhoutse Bos en omgeving	Kaderstellend	2022
Bredaas Groenkompas	Kaderstellend	2023
Klimaatplan Breda klimaatneutraal in 2044	Kaderstellend	2023
Regionale Energiestrategie 1.0 West-Brabant	Kaderstellend	2021
Transitievisie Warmte Breda	Kaderstellend	2022
Beleidsnota Omgaan met niet-gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog	Kaderstellend	2021
Beleidsregels artikel 87 RVV gemeente Breda	Kaderstellend	2021
Beleidsregels ontheffingen milieuzone gemeente Breda	Kaderstellend	2022
Tijdelijk beleid bij ontwikkelingen nabij geitenhouderijen	Kaderstellend	2024
Mobiliteitsvisie Breda	Kaderstellend	2021
Realisatievisie ecologische verbindingszone Mark, Aa of Weerij en Singels	Kaderstellend	2024
Thuis in Breda: Woonvisie 2024-2040	Kaderstellend	2024

Gebiedsvisie Bavel 2040	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Biesdonk	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Doornbos-Linie	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Tuinzigt	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Wisselaar	Kaderstellend	2024

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

GR Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

Duurzaam wonen in Breda	Thema Bereikbaar Breda
Verantwoordelijk bestuurder:	Arnoud van Vliet
Bestuurlijk vervanger:	Peter Bakker
Belang Breda in verbonden partij in %:	0%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

De regeling zorgt ervoor dat de behandeling van verzoeken om schadevergoeding vanwege de aanleg van de HSL-Zuid en de verbreding, verlegging en reconstructie van de A16 en A4 en de beslissingen op die verzoeken doelmatig, deskundig en op een gelijke manier plaatsvinden. Door deze regeling weten mensen bij welke instantie ze moeten zijn.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Deze gemeenschappelijke regeling is verlengd tot 1 januari 2026.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Er zijn geen belangrijke risico's te melden.

